

Året, der gik

– beretning fra center og ordbog

Lad det straks være sagt: som forudset i sidste års beretning har 2016 været et magert år for den fortsatte redaktion. Ikke fordi vi har spildt vor arbejdstid, men fordi den i ekstrem høj grad er blevet brugt på udviklingen af det ny redaktions- og publiceringsprogrammel, der sidste år blev bevilget penge til fra vort institut.

Udviklingsarbejdet er sket i samarbejde med it-virksomheden iLEX Digital Publishing Aps og med Aarhus Universitets it-afdeling. Det er blevet et halvt år forsinket i forhold til planen, mest fordi nogle delopgaver blev mere komplicerede end forudset. Men arbejdet nærmer sig nu sin slutning, så vi tør love, at Jysk Ordbog kort inde i 2017 ligger tilgængelig på nettet i en moderniseret udgave.

Fordelene ved den nye ordbog er mange. For brugerne vil det nok især tælle, at man kan gå til den fra både computer, tablet og smart phone – og forinden skal man ikke længere downloade ordbogens lydskrift. Endvidere er de mange krydshenvisninger i ordbogen blevet links, der lynhurtigt flytter brugeren hen til de relevante artikler (og betydninger). Endelig præsenteres ordbogens artikler lagvis (idet hovedafsnit som Udtale/Bøjning, Etymologi/Udbredelse, Betydning kan foldes ud hver for sig, og dette gælder også den enkelte betydning blandt flere); dette trick af hensyn til de mindre skærmstørrelser, ordbogen nu også skal kunne læses på.

For redaktørerne vil det naturligvis blive lidt af en omvæltning ikke længere at arbejde lineært i et Word-program, men hierarkisk i et html-format. Det vil nok i starten sinke redaktionshastigheden, men den vil atter blive forøget, når alle relevante genveje og makroer er udviklet. Og allerede fra starten vil programmellets automatindstillinger og den indbyggede fejlfinding lette korrekturlæsningen.

Næsten vigtigst af alt: den ny ordbogs lagring i html-struktur skulle sikre let omstilling til enhver ny browser- eller servertype. Vi skal altså ikke fremover løbe den risiko, vi hidtil har måttet leve med: at Jysk Ordbog var på vej til at gå i sort pga. forældet redaktions- og publiceringsudstyr. Endnu engang: tusind tak til instituttet for jeres investering i vor fremtid!

Nu gælder det så om, også hvad bemanningen angår, at sikre denne fremtid. De fleste af medarbejderne ved Jysk Ordbog er godt op i årene, så vi mangler yngre arvtagere. Det bliver en vigtig opgave

at få dem rekrutteret så betids, at vi gamle kan være med til at oplære dem i faget; et phd-stipendium i tilslutning til vort center vil være en oplagt start.

Ud over at redigere ordbog har vort center til opgave at betjene offentligheden, når der opstår spørgsmål om jysk dialekt og den landbokultur, de ældre dialekter afspejler. Vi tager denne opgave seriøst og bestræber os på at besvare spørgsmål til centret hurtigst og bedst muligt; eksempler på spørgsmål og svar ses s. 47ff.

Vi mærker i de senere år en voksende historisk interesse for lokal-samfundenes fortid og bestræber os på at formidle viden herom ikke blot gennem ordbogen, men også i tidsskriftartikler, foredrag, hjælp til forskere og andre, som ønsker at benytte vore ret omfattende samlinger. I den ny web-udgave af Jysk Ordbog opfordres brugerne direkte til at henvende sig, hvis de ikke (trods et forbedret søgeapparat) finder, hvad de leder efter.

Det har – med den helt uvante opgave: at få udviklet en ny udgave af web-ordbogen – været et mildest talt stresset år her på centret. Men stress fordamper som dug for solen, når vi medarbejdere samles (i vor kombination af en frokoststue og et mødelokale) og over maden snakker om såvel faglige problemer som dagliglivet udenfor. Besøgende udefra misunder os med rette den familiære stemning, som kun kan udvikles på en lille arbejdsplads. Det er også dette fællesskab, der holder os knyttet til stedet, selv når vi er gået af – som i sin tid Peter Skautrup, der stadig kom på Jysk i en alder af 86; eller som nu min forgænger Ove Rasmussen, der i disse dage kan tænke tilbage på, at han for 60 år siden blev ansat som studentermedhjælper ved Jysk. Godt gået, Ove!

Den traditionelle tak for året, som gik, og ønsket om en glædelig jul og endnu et godt nyt år – skal derfor allerførst rettes til mine fæller her på centret, i alfabetisk rækkefølge: Torben Arboe, Ingeborg Christensen, Inge Friis, Nina Grøftehaug, Niels Hald, Inger Schoonderbeek Hansen, Kirsten Lyshøj, og Ove Rasmussen.

Men bestemt også de samme gode ønsker til kollegerne på vort institut, i vor forskningsgruppe og på vor søsterordbog i København. Og naturligvis til brugerne af ordbogen samt til dem, der læser dette lille tidsskrift. Jeg håber, Ord & Sag 36 vil leve op til sidstnævntes forventninger.

Viggo Sørensen
december 2016